

Warszawa, dnia 25 lutego 2013 r.

RPO-KMP-071-3/2013

NOTATKA SŁUŻBOWA

W dniu 29 stycznia 2013 r. wziąłem udział w konferencji podsumowującej „Monitoring stosowania przepisów prawa antydyskryminacyjnego przez wymiar sprawiedliwości”, zorganizowanej przez Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego. Spotkanie związane było z upublicznieniem raportu „Prawo antydyskryminacyjne w praktyce polskich sądów powszechnych”.

W pierwszej części spotkania koordynatorki projektu PTPA, Katarzyna Bogatko oraz Monika Wieczorek, zaprezentowały metodologię badań oraz ich wyniki w trzech zakresach prawa: pracy, karnego i cywilnego. W tej części zwrócono uwagę, iż w myśl przepisów prawa, sędzia orzeka nie tylko na podstawie i w granicach prawa, ale również na podstawie swojego doświadczenia życiowego. Jest to przestrzeń, w której osoba orzekająca w sprawie może kierować się swoim subiektywnym poglądem, w związku z tym istnieje potrzeba edukacji antydyskryminacyjnej wśród sędziów. Natomiast analizując ofertę szkoleniową dla sędziów nie znaleziono żadnego, które nawiązywałoby bezpośrednio do elementów edukacji antydyskryminacyjnej. Warto w tym miejscu wskazać na trudności, na jakie natrafiono podczas realizacji projektu. Okazało się bowiem, iż brak jest regulacji prawnych umożliwiających skuteczne rejestrowanie powództw toczących się na podstawie tzw. ustawy antydyskryminacyjnej, w związku z czym materiał badawczy, w zakresie akt spraw cywilnych, opierał się na orzeczeniach zapadłych w postępowaniach o ochronę dóbr osobistych. W związku z tym statystyki nie uwzględniają informacji o cechach prawnie chronionych leżących u podstaw zaistniałej dyskryminacji. Podobnie w odniesieniu postępowań z kodeksu pracy istnieje brak statystyk na temat tego, jakich cech prawnie chronionych dotyczy zarzut dyskryminacji, co wydaje się istotne ze względu na potrzebę identyfikowania nowych obszarów naruszeń.

Druga część konferencji zorganizowana została w formie panelu eksperckiego, w którym udział wzięli: dr Dorota Pudzianowska (Helsińska Fundacja Praw Człowieka), SSO Joanna Kasicka (sędzia Sądu Okręgowego w Płocku), SSR Maciej Nawacki (sędzia Sądu Rejonowego w Olsztynie) oraz Łukasz Bojarski (Instytut Prawa i Społeczeństwa INPRIS). Panel ten poświęcony został postawom sędziów sądów powszechnych wobec zjawiska dyskryminacji, wraz z oceną przepisów antydyskryminacyjnych. W części tej wskazano również na relacje pomiędzy organizacjami pozarządowymi a wymiarem sprawiedliwości w procesie stosowania prawa antydyskryminacyjnego. Jak wynika z monitoringu działalność tych, które włączają się do postępowań sądowych, nadal traktowana jest przez sądy z rezerwą. Podczas panelu zauważono, że informacja zwrotna na temat funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości pochodząca od organizacji powinna być analizowana pod kątem wykorzystania w szkoleniach dla pracowników wymiaru sprawiedliwości. Zwrócono również uwagę na niewielki stopień zaangażowania organizacji pozarządowych w postępowania z zakresu dyskryminacji.

Dzięki przeprowadzonemu monitoringowi PTPA uzyskało informacje dotyczące: stosowania przez sądy standardów europejskich w zakresie równego traktowania, interpretacji przez sędziów przepisów polskiego prawa antydyskryminacyjnego, postaw sędziów wobec tej tematyki oraz współpracy sędziów z ekspertami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz promowania zasad niedyskryminacji. Wyniki monitoringu nie napawają optymizmem i świadczą o palącej potrzebie prowadzenia edukacji antydyskryminacyjnej polskich sędziów.

Sporządził: Marcin Kusy

akc, hujc
DYREKTOR ZESPOŁU
Justyna Róża Lewandowska
Justyna Róża Lewandowska